

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 6 grudnia 2017 r.

Pozycja 266

POSTANOWIENIE

z dnia 14 września 2017 r.

Sygn. akt Ts 85/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Leon Kieres – przewodniczący i sprawozdawca
Zbigniew Jędrzejewski
Julia Przyłębska,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 sierpnia 2017 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.J. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W sporządzonej przez radcę prawnego skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 18 kwietnia 2017 r. (data nadania), M.J. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej (dalej: skarżący) zarzucił niezgodność art. 2 ust. 7 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2012 r. poz. 1155, ze zm.; dalej: u.c.p.k.) z art. 2, art. 20, art. 22, art. 32 ust. 1 oraz art. 31 ust. 3 w zw. z art. 20, art. 21 i art. 45 Konstytucji. Ponadto skarżący zakwestionował zgodność art. 77⁵ § 1 i 5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, ze zm.; dalej: k.p.) w zakresie, w jakim dotyczy pracowników, których praca polega na stałym podróżowaniu lub stałej pracy poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, z art. 2, art. 20, art. 22, art. 31 ust. 1 oraz art. 31 ust. 3 w zw. z art. 20, art. 21 i art. 45 Konstytucji. W skardze konstytucyjnej zarzucił również niezgodność art. 278 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, zm.; dalej: k.p.c.) z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Postanowieniem z 10 sierpnia 2017 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że zakwestionowane art. 2 ust. 7 u.c.p.k. oraz art. 77⁵ § 1 i 5 k.p. są przepisami materialnoprawnymi i z tego względu art. 45 Konstytucji (dotyczący prawa do sądu oraz warunków dopuszczalności wyłączenia jawności rozprawy) jest nieadekwatnym wzorcem kontroli, zaś zarzut jego naruszenia cechuje oczywista bezzasadność. Ponadto art. 77⁵ § 1 i 5 k.p. nie dotyczą wolności człowieka, ale określają prawa

pracownika do uzyskania należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową, zatem wzorzec kontroli wynikający z art. 31 ust. 1 Konstytucji jest nieadekwatny, a zarzut jego naruszenia – oczywiście bezzasadny. Niezależnie od powyższego Trybunał ustalił, że zaskarżone art. 2 ust. 7 u.c.p.k. oraz art. 77⁵ § 1 i 5 k.p. nie mają związku zarówno z ochroną własności i prawa dziedziczenia, jak i nie określają warunków dopuszczalności wyłączenia, nie dotyczą też ograniczania wolności działalności gospodarczej, zatem wskazane wzorce kontroli wynikające z art. 20, art. 21 ust. 1 i 2 oraz art. 22 Konstytucji są nieadekwatne, a postawione zarzuty – oczywiście bezzasadne. Natomiast odnosząc się do twierdzenia skarżącego o naruszeniu art. 32 ust. 1 oraz art. 31 ust. 3 w zw. z art. 20 i art. 21 Konstytucji, Trybunał stwierdził, że skoro wynikające z art. 20 i art. 21 ust. 1 i 2 Konstytucji zasady i prawa podmiotowe jednostki nie mają związku z treścią zakwestionowanych przepisów, to powołane łącznie z nimi art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji, jako niewyrażające w sposób pełny odrębnych wolności lub praw, nie mogły być samodzielnymi wzorcami kontroli w rozpatrywanej sprawie.

Badając zarzut naruszenia konstytucyjnej zasady demokratycznego państwa prawnego przez art. 2 ust. 7 u.c.p.k. oraz art. 77⁵ § 1 i 5 k.p., Trybunał ustalił, że odnosił się on w istocie do innych przepisów, z których wynika sposób określania należności za podróże służbowe. Mianowicie – niezaskarżonych w rozpatrywanej sprawie art. 21a u.c.p.k. w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w zw. z § 97, § 8, § 13 i § 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. poz. 167, ze zm.; dalej: rozporządzenie MPiPS z 2013 r.).

Badając zaś zarzut niezgodności art. 278 § 1 k.p.c. z art. 45 ust. 1 Konstytucji, którą skarżący wywodził z faktu, że „biegłym może zostać osoba, której wiedza nie została w jakikolwiek sposób zweryfikowana metodami naukowymi i zgodnie z przyjętą wiedzą. W konsekwencji o treści orzeczenia sądowego w sprawie decyduje faktycznie opinia [takiej] osoby (...)”, Trybunał stwierdził, że z zakwestionowanej normy nie wynika, kto może zostać biegłym, ani co jest podstawą orzeczenia wydawanego w postępowaniu cywilnym. Skoro nie zachodził związek między treścią art. 278 § 1 k.p.c. a stawianym zarzutem, Trybunał uznał twierdzenie o naruszeniu art. 45 ust. 1 Konstytucji za oczywiście bezzasadne.

Na postanowienie z 10 sierpnia 2017 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej skarżący złożył – w ustawowym terminie – zażalenie, w którym zaskarżył to rozstrzygnięcie w całości oraz wniósł o jego uchylenie i nadanie skardze konstytucyjnej dalszego biegu oraz o zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów postępowania z uwzględnieniem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym.

Skarżący zarzucił, że „w zaskarżonym postanowieniu Trybunał wskazuje, iż definicja podróży służbowej określona w art. 2 ust. 7 u.c.p.k. nie może być przedmiotem kontroli jako przepis prawa materialnego”. Ponadto skarżący, jak to zostało ujęte w zażaleniu, „podkreśla i doprecyzowuje, iż przedmiotem zarzutu w stosunku do art. 77 ust. 1 k.p. czyni jedynie zwrot »poza miejscowością w której znajduje się siedziba pracodawcy«” oraz „podtrzymuje także zarzut, iż normy prawa materialnego, a w szczególności art. 77 § 1 i 5 k.p. mogą stanowić przedmiot kontroli konstytucyjnej”.

Zdaniem skarżącego naruszenie wynikających z art. 2 Konstytucji „zasad należytej legislacji” polega na zastosowaniu wadliwej konstrukcji przepisów zawierającej wielostopniowe odesłanie kaskadowe, „która w konsekwencji powoduje niejasność i nieprecyzyjność treści normatywnych, a ponadto doprowadziła do nieadekwatności norm uregulowanych w zakwestionowanych przepisach do materii, w jakiej znajdują zastosowanie”. Jak stwierdził skarżący, „okoliczność ta znalazła swoje odzwierciedlenie w treści wyroku w sprawie stanowiącej podstawę skargi”.

Natomiast odnosząc się do podstaw odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w zakresie dotyczącym art. 278 § 1 k.p.c., skarżący podniósł w zażaleniu, że „zasadnym i dopuszczalnym jest zaskarżenie także tych norm prawa procesowego, które kształtują sposób i zasady funkcjonowania sądu w toku procesu”, a w przypadku kwestionowanej normy „naruszeniem prawa do rzetelnej procedury sądowej oraz do sprawiedliwego procesu sądowego jest dopuszczenie do kształtowania poglądu sądu na przedmiot sprawy przez osoby, których wiedza »specjalna« nie została zweryfikowana w żaden sposób naukowy”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w zw. z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

W pierwszej kolejności Trybunał odniósł się do zawartego w zażaleniu zarzutu, że art. 2 ust. 7 u.c.p.k. i art. 77⁵ § 1 i 5 k.p. jako przepisy prawa materialnego mogą być przedmiotem kontroli konstytucyjnej. Tymczasem w zakwestionowanym postanowieniu zostało wprost wskazane, że materialnoprawny charakter zaskarżonych regulacji uniemożliwia poddanie ich kontroli zgodności z art. 45 Konstytucji, a zatem z normami konstytucyjnymi, które dotyczą gwarancji proceduralnych (procesowych). Natomiast, jak trafnie podkreślił Trybunał w zaskarżonym orzeczeniu, wzorce kontroli wynikające z art. 20, art. 21 ust. 1 i 2 oraz art. 31 ust. 1 Konstytucji nie mają związku z treścią zakwestionowanych przepisów, dlatego zarzuty ich naruszenia są oczywiście bezzasadne.

Wywody zawarte w zażaleniu dotyczące – jak to ujął skarżący – doprecyzowania, że zaskarża art. 77 ust. 1 k.p. w zakresie dotyczącym zwrotu „poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy”, wydają się w rzeczywistości dotyczyć art. 77⁵ § 1 k.p. Zgodnie bowiem z niezaskarżonym art. 77 § 1 k.p. stosunek pracy między spółdzielnią pracy a jej członkiem nawiązuje się przez spółdzielczą umowę o pracę.

Powyższe ustalenie nie zmienia oceny zasadności odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w części dotyczącej niezgodności art. 2 ust. 7 u.c.p.k. oraz art. 77⁵ § 1 i 5 k.p. z art. 2 Konstytucji. Jak słusznie uznał Trybunał w zakwestionowanym rozstrzygnięciu, przedstawione w skardze uzasadnienie zarzutów dotyczyło innych, niezakwestionowanych przepisów art. 21a u.c.p.k. w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w zw. z § 97, § 8, § 13 i § 16 rozporządzenia MPiPS z 2013 r., z których wynika sposób określania należności za podróże służbowe. Ponadto zawarte dopiero w zażaleniu twierdzenia skarżącego, że kwestionuje zwrot „poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy” należy ocenić jako spóźnione. Natomiast odwołanie się do treści uzasadnień orzeczeń sądów powszechnych jako potwierdzenia niekonstytucyjności art. 77⁵ § 1 k.p. dotyczy stosowania prawa w konkretnej sprawie, a to – chociażby nawet błędne – nie podlega kognicji Trybunału Konstytucyjnego.

Jak słusznie zauważył Trybunał, w uzasadnieniu postanowienia z 10 sierpnia 2017 r., z art. 278 § 1 k.p.c. nie wynika, kto może zostać biegłym, ani co jest podstawą orzeczenia wydawanego w postępowaniu cywilnym. Twierdzenia skarżącego zawarte w zażaleniu, zgodnie z którymi naruszenie art. 45 Konstytucji wynika z „dopuszczenia do kształtowania poglądu sądu na przedmiot sprawy przez osoby, których wiedza »specjalna« nie została zweryfikowana w żaden sposób naukowy”, nie ma zatem związku z treścią tego przepisu.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że wniesione zażalenie nie podważa podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, dlatego zgodnie z art. 61 ust. 8 u.o.t.p. TK postanawia jak w sentencji.